

HAJDUFÖLD

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON. KIADJA A HAJDUMEGYEI FÖLDMIVES NÉPSZÖVETSÉG.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: DEBRECZEN, MESTER-UTCA 23. IDE KÜLDENDŐ A LAP SZELLEMI ÉS ANYAGI ÜGYEIRE VONATKOZÓ MINDEN MEGKERESÉS. TELEFON: 503. ELŐFIZETÉSI ÁRA EGÉSZ ÉVRE 12 KOR. EGYES SZÁM 30 FILLÉR.

Pár szó a földelosztásról.

Néhány hónap óta a földfelosztás kérdése állandó lázban tartja Magyarországot lakosságát társadalmi rendre és rangra való tekintet nélkül. Elvégre is Magyarország agrárállam, egész gazdasági élete a földön és hozadékán nyugszik. Egész sereg elméleti ember hozzá szolt e kérdéshez anélkül, hogy a gyakorlati gazdákat megkérdezték volna. Ehez járult, hogy a minisztériumban csupa elméleti emberek vannak, kik magukban nem bízván, egész sor ankéttal kívánnak kiforratlan és így ingatag terveiknek gyakorlati támpontot adni; óvakodással, sőt gyanakodással fogadják a gyakorlati gazdák terveit, melyekben a latifundium családokat látják.

A földbirtokreform ügyében éles ellentét merült fel a politikai pártok közt, mindkét párt kölcsönös engedékenysége folytán egyelőre sikerült az ellentéteket áthidalni. A földbirtokreformot, a földfelosztást ma már mindenki szükségesnek tartja, senki el nem zárkozik előle, kivéve a nagy családi birtokok tulajdonosait, de a keresztülvitelben bizonyos módokat tartani okvetlen szükséges. Épen ezért sajnálatos és feltétlenül elítélendő népünk türelmetlensége, melynél fogva odadobott jelszavak, megengedhetetlen eszmék után kapkod, mi által csak a belső bomlást segíti elő és gazdasági válság elé viszi önmagát.

A kormány nem oszthat földet, ez a nemzetgyűlés joga és így senki sem osztozkodhatik a más ingó vagy ingatlan vagyonán. Igaz, hogy a

kormány meddő földosztó reformtervezetei felsigázzák az amúgy is zaklatott lelket. A nyugtalan emberek százai kószálnak dologtalanul, míg másokat a háborúból a békére való gyors átmenet hevertet s ha idevesszük még a korai fagyást, megérthetjük, hogy millió és millió érték a földben vagy lábán hever, annyi ezer hold vetetlen áll, pedig a jövő évben sokkal több kéz nyúl kenyérért, mint eddig.

A földfelosztás nem olyan, hogy üljünk bele a más birtokába és a többit majd kiforogja az idő. Magyarország életébe vágó tett lesz ez, jól meg kell fontolni. Nagy kérdés, hogy mit osszunk fel? Szerintem legelső sorban mind ama földeket, melyek egyrészt a község terjedését gátolja, másrészt a lakosság megélhetésének útjában áll. Ez utóbbit úgy értvén, hogy a község földje az uraságé, csak a határ elenyésző csekély része van a közbirtokosság kezében. Másodszor az egyházi nagybirtokokat, hitbizományokat és a háborús nagybirtokokat, azonban ezeknek is a falvakhoz közel eső részét parcelálnám, míg a távolabb eső részét nagybirtoknak hagynám két okból. Először számítanék a földművelő lakosság nagyobb szaporulatára és mikor az apa után felnőtt fiai földet kérnek, ebből a maradékból adnék nekik. Továbbá a falvaktól távol eső részeket jelenleg nem tudja törpe birtokos gazdasági épületekkel felszerelni s enélkül a faluból az ilyen tagokat intenzíven művelni lehetetlen. Csak végső esetben térnek a

Alapított 1801-ben.

Fennáll 118 év óta!

BLATTNER JÓZSEF

(üzletvezető: BARCZA ANDOR)

üveg-és porcellánkereskedése Debreczen, Csapó-u. 1.

Debreczen város legrégibb kereskedőcége.

Elvállal mindenféle szakmabavágó munkát: üvegezést, képkerekezést stb. — Porcellán és üvegneműek, tükrök és kész ablakok nagy választékban vannak raktáron. ♦♦♦

az állami birtok felosztására, de feltétlenül meg-hagynám a mintagazdaságokat és a magnemesítő állomásokat.

Nagyon fontos a birtok maximum és mini-mum kérdése. Maximumnak 200 kat. holdat terveznek, ami bizony kevés számos sok olyan esetben, amikor teszem fel a nagybirtokos át-engedett birtoka fejében mezőgazdasági gyárat létesít birtokán, amire nálunk agrár államban épen a többtermelés érdekében nagy szükség lesz. A birtokminimumot előbb 10, ma pedig már öt holdban tervezik. Ez a nagyság a földminőség, a termelési ágak, az emberi munkaképesség sze-rint lehet elég és lehet kevés.

Ha pl. a Hortobágy kiuzsorázott talajából kap egy munkás 5 holdat s a régi rendszer szerint kizárólag búzát és tengerit termel, az üzemköltsé-g, adó és törlesztés fizetése mellett egy 5 tagú család képtelen megélni, pedig nem is számítom a gyorsan visszatérő rossz gazdasági éveket. Ezzel szemben Szeged, Kecskemét vidékén egyetlen hold elég arra, hogy ugyanez a család ott paprika, sőt gyümölcsstermelésből urason megél-jen. Már pedig az öt holdas gazdának érzi ma-gát, a magáét megdolgozza, de nem megy nap-számra, hogy munkájával a nagyobb birtok ter-mését elősegítse s így nemzet vagyonát gyarapítsa. Ha egy debreczeni részés arató az idej rossz ter-més alatt konvenció mellett 10 mázsa búzát és 20 mázsa tengerit keresett minden rizikó nélkül egy debreczeni középbirtokosnál, nem szívesen vág bele a fenti vételbe, hogyha hamis jelsza-vakkal, főként ingyen föld és ingyen felszerelés hazug varázsával nem csábítják őket. Ne feled-jék az elméleti földosztók a mi földművelőnk gazdasági iskolázatlanságát és maradiságát. Ki-zsarolt sovány földet istálló trágyával nem tudja ellátni, istálló gazdasághoz nem lévén szoktatva, a műtrágyát nem ismeri, a gépektől irtózik, a szövetkezeti termelés és értékesítés iránt bizal-matlan. Innen van, hogy a középbirtokok részés alkalmazottai sok helyt tovább szolgálatukat je-lentették be, nem iparkodnak föld után.

Nagy baj van a gépek-, főleg az igavonó jószággal. Gépeket az állam nem tud kellő számban rendelkezésükre bocsátani, igavonó állat is kevés van, sőt 5 hold mellett így is óriási pa-zarlás áll elő. Ha két ökröt vagy tehenet számí-

tunk, egy törpe gazdának már sok, mert ezzel 25 holdat meglehet művelni s a jószág takar-mányozása lehetetlen. Hogy egymásnak segítse-nek, vagy az úraságtól átvett gépet jókarban tartsák, szóval kollektív munkát végezzenek — amennyire én népemet ismerem —, lehetet-lennek tartom.

Nem kisebb fontosságú kérdés, hogy mi történjék ott, ahol nincs nagybirtok és föld igénylő pedig sok van, pl. Vámospércsen. A községi közös birtokot sem én, sem más nem kívánja felosztani, legfeljebb apró bérletbe adni, ami sok helyt meg is történt. Vajjon elmegy-e az, akinek föld nem jutott a községből más, tavolabbi helyre. Én határozottan állítom, hogy nem; hiszen már jóelőre tiltakoznak az ellen, hogy földjüket a községtől távol adják ki és ne a községhez közel.

A felosztott föld legyen a paraszt tulajdona, nem pedig örök bérlete, fizesse az árát — bizo-nyos átlagárat — készpénzben, akár egyszerre, ha van neki, akár törlesztve; rendelkezzen vele, mint sajátjával, ne érezze magát cselédnek benne. A mi népünk nem érzi jól magát az olyan ingatlanban, mely nem az ő nevében van, kedvet-lensége vonakodást idéz elő, ami a többtermelés rovására megy. A kommunizmus, vagyis a köz-tulajdon eszméje még korai és így éretlen, el nem fogadható, mert a fejlődésben ugrás nincs. Az elvett birtokokért fizessen az állam tisztes-séges árat, úgy, hogy a volt birtokos se érezze magát megbántva.

Ámde mindezek megvalósításához, a birtok felméréséhez idő kell. Ma az új eszmék kapó-sak, kipróbálásuk értékeli őket. Lesznek, akik ma mohón kapnak föld után, pár év múlva, különösen rossz, vagy még gyenge termes esetén mindenestől ott hagyják azt.

Türelem az ember legszebb ékessége. Fe-gyelem és munka a szabad polgár legnagyobb erénye. Én bízom józan eszű magyar népünk-ben, hogy a szabadság első hajnalán felelőtlen elemek által nem engedi magát félrevezetni és oktalan kihágásokkal nem teszi magát érdemet-lenné a kivívott függetlenségre.

Ecsedi István.

Szabad hajdúk védjétek meg az ősi földet!

BÉKÉS LAJOS

kalap, fehérnemű és úridivat üzlete
Debreczen, Piacz-utca 46.
Városi és megyei telefonszám: 3-04.

Elsőrendű úriszabóság. Ujdonságok minden idényre. Uri fehérneműek saját műhelyemben készülnek.

Lássunk tisztán!

Kósza hírek keringenek távolban-közelben. Ha izzó izgalmaktól terhes levegőben újságra szomjazó lelkek kérdőleg tekintenek a vármegyeház ablakából lenéző hét vezérre s kérdve kérdik: mi történt e hatalmas várban? mi volt — mi lesz...? A lázas képzelet egy-egy elejtett szót bírálat nélkül rémhírre dagaszt. Rémiti magát, veszélyezteti a közrendet. Pedig nem történt semmi. Azaz mégis...

Január 15-én egy szép szerdai napon Lefkovits Vilmos úr, a debreceni szociáldemokrata párt titkára a párt két más bizalmi emberével megjelent a vármegyeházánál, a Földmíves Népszövetség vezetőségét és lapunk szerkesztőségét keresték azért, hogy pártjuk részéről kifejezzék tiltakozásukat szövetségünk működése ellen.

Az urakat dr. Czegléd Mihály főügyész hivatalában fogadta s előtte e háromtagú küldöttség a szociáldemokrata párt és a munkástanács ama nézetének adott kifejezést, mely szerint a hajdumegyei földmívelők népszövetsége a szociáldemokrata párt ellen működik. A népszövetség a szervezés munkájában lapunk szelleme által oly irányt követ, mely sem a változott viszonyoknak, sem a haladó kor szellemének nem felel meg, hanem — szerintük — inkább a régi, a forradalom által ledöntött rendszer visszaállításán fáradozik, tehát reakciós irányban működik. Hasztalan volt a főügyész minden felvilágosítása, hogy népszövetségünk munkája *tisztán gazdasági és társadalmi irányú, célja elsősorban a rend és béke megteremtése, a termelő munka újra felvétele, a jogos igények kielégítése és végül békebírótság a munkás és munkaadó közt felmerült ellentétek kiegyenlítéséhez*, hogy így ezek egymást kölcsönösen megértve, hasznosan működjenek úgy a maguk, mint sokat szenvedett hazánk javára. A népszövetség semmiféle pártpolitikát nem követ. Egyetlen fennálló párt-, így a szociáldemokrata párt ellen sem dolgozik, kebelében tagjai teljes szabadsággal követhetik politikai meggyőződésüket.

Mindennek dacára a megjelent urak követelték, hogy a népszövetség további működését szüntesse be. Elsősorban és különösen szüntessük be lapunkat a „Hajduföldet“, ne terjesszük ismeretterjesztő füzetünket, szervezkedés céljából városokba és községekbe ne menjünk: ha mindezt három nap alatt meg nem tesszük, ám lássuk a következményeket.

A szociáldemokraták e kívánságának teljesítése nem jelentett volna mást, minthogy hűtlenül és cudarul elhagyjuk azt a népet, amely bennünket megértett és amely az első hívó szóra önként seregestől gyülekezett zászlónk alá, mert működésünkben saját gazdasági érdekeinek védelmét ismerte fel.

Ezt a sajnálatos esetet rögtön közölte a főügyész a szervező bizottsággal, ahol egyhangúlag elhatározták, hogy egy nagyobb számú küldöttség menjen Budapestre a földmívelési- és a belügyminiszter urakhoz annak megtudása végett, hogy vajjon az a jóra való törekvésünk, hogy Hajdu vármegye földmíveléssel foglalkozó egész közönségét, gazdasági érdekeik kölcsönös védelmére, a hajdುವármegyei földmíves népszövetség összehozassék, mint közérdeket szolgáló törekvés, a miniszter urak részéről milyen elbírálásban részesül.

A vármegye minden részéből 16 tagú küldöttség ment Budapestre és dr. Juhász Nagy Sándor államtitkár vezetése alatt előbb a földmívelésügyi-, később a belügyminisztériumban tisztelgett. A küldöttség vezetője mindkét miniszter előtt az élő szó erejével ismertette a Népszövetség működésének célját és módszereit, valamint előadta a debreceni szociáldemokrata-párt részéről történt támadást is.

A földmívelésügyi miniszter úr meghallgatván a szónokot, a következőket válaszolta a küldöttségnek:

„Örömmel üdvözlöm a hajdumegyei földmívelők népszövetségének megalakulását és jól esik látnom ezeket az előttem megjelent becsületes magyar embereket. Kérem a népszövetséget, tartson ki lelkesedéssel az előadott nemes szándéka mellett, ily irányú működésében teljes támogatásomra számíthatnak. Megvagyok győződve arról, hogy sokat szenvedett hazánk megmentésében és újra építésében a földmívelő osztályra különösen nagy kötelesség hárul; épen ezért a földmíveléssel foglalkozók boldogulása érdekében mindent el kell követnünk. *Ha az országban mindenütt úgy dolgoznak, mint Hajdu vármegyében, a gazdasági javulás mielőbb be fog következni.*

Örömmel értesültem az előadottakból, hogy a földmíves népszövetség működése politikai pártok ellen nem irányul s tisztán gazdasági jellegű, s ha ennek dacára a földmíves népszövetség támadásban részesül, ez nem szolgáltat okot a további működés abbahagyására.“

Debreczeni Mezőgazdasági Gépgyár R. T.

Debreczen, Vargakert. Városi raktár Petőfi-tér sarkán, a nagyállomás mellett

Vetőgépek, lógereblyék, ekék, boronák és gazdasági szekerek gyártása.

Magyar munkáskezek készítményei.

Gyári telefon 751.

Városi raktár telefonja 789.

Ebből kiindulva kijelentette a miniszter úr azt is, hogy a szociáldemokrata párt részéről jött támadást nemcsak igaztalannak, de jogtalannak is tartja, mert ez beleütközik az egyesülés és gyülekezés szabadságáról alkotott néptörvényünkbe.

A belügyminiszter úr hasonló tartalmú feleletet adott a küldöttségnek arról, hogy módját keresik és meg is találják annak, hogy népszövetségünk hasonló támadástól a jövőben meg legyen oltalmazva.

Ezek szerint népszövetségünk minden tagja nyu-

godtan lehet afelől, hogy működésünk a népköztársasági kormány illetékes tényezőinek tetszésével találkozunk, ami csak erőt adhat további tevékenységünkre annyival is inkább, mert a mi működésünk nem irányul kifejezetten egyik politikai párt, tehát a szociáldemokrata párt ellen sem, hanem tisztán saját érdekeink előmozdítását szolgálja, ehhez pedig a népjogok szabad házában mindenkinek, tehát nekünk is teljes szabadságunk van.

Nem bélyegzik le a bankókat.

Újabb rémhírek. Egyes felelőtlen és lelkiismeretlen egyének újabban azt a hírt terjesztik a könnyen hívó emberek közt, hogy az állam esődbe jutott, nincs pénze és úgy akar e szomorú helyzetén segíteni, hogy a pénzt lebélyegzi olyan formán, hogy a 100 kor. bankó egyik szerint 50 kor-t, másik szerint csak 30 kor-t fog érni. Szabaduljanak tehát a bankójuktól és adjanak minden képzeletet felülmúló árat a portékákért. Ebből egy szó se igaz, az egész csak üzleti fogás.

De a megszállott területeken más a helyzet. A déli vidéken a szerb megszálló katonaság parancsnoksága elrendelte, hogy a bankókat felül kell bélyegeztetni. E célból január 20-ig minden bankót felül bélyegzés céljából be kellett volna szolgáltatni. Ezt a határidőt újabban február 2-ig meghosszabbították. A bankjegyek felülbélyegzésének kérdése már minden országban felmerült, amelyek a monarchia szétbomlásával nyomon keletkeztek. Az Osztrák-Magyar Bank, hivatkozván arra a szerződésre, hogy a volt monarchia testéből kivált államok a folyó 1919. év végéig kötelesek a jelenleg érvényben levő közös bankókat használni, tiltakozott a terv ellen. Így ezek az országok továbbra is a régi bankókat használják fizetési eszközü.

A szerb felülbélyegzés célja egyfelől az, hogy megtudják, mennyi közös bankó van az illető állam területén, másfelől ezáltal akarják megakadályozni, hogy a közös bankóból újabb mennyiségű jusson be az ő területükre, de lehet célja az is, hogy későbbben a le-

bélyegzett korona bankókat saját pénzükre, dinárookra váltják be, végül lehet az is célja, hogy a szerbek a békekonferencián követelni fogják annak a különbözethez megterítését, amely a korona mostani tényleges értéke és a szerbiai megszálló hatóságok által annak idején megállapított értéke közt fennáll. Szerbiában ugyanis a korona értékét a háború kezdetén két dinárban állapították meg a megszálló magyarok. Ez a különbség most hatalmas összeget tesz ki. Jelenleg a korona bankók teljes értékben megmaradtak a szerb területen. A lakosság pedig tömegesen tódul a bankókba, hogy pénzt lebélyegeztessen. Ezzel együtt egy új üzletág is nyílt meg a szemfüles üzerek előtt. Egész raj utazó megy Budapestről a szerbek által megszállott területekre, pénzt ott lebélyegezteti és visszatérve jó áron eladja le nem bélyegzettét és újra visszamegy többért. Az útiköltsége megtérül, mert minden 100 kor. lebélyegzett bankóért 105 kor. le nem bélyegzettet kap. Amde a pénzhamisítóknak is felvirradt, mert a ráütött bélyeg oly egyszerű, hogy minden vésnök könnyen tudja utánozni, hamisítják is eléggé.

Nálunk, magyaroknál azonban még ilyen lebélyegzésről pénzügyi körökben szó sincs. A pénzünk javításának kérdését és a vagyonadót egyáltalán nem lebélyegzés útján akarják megoldani. A papírpénznek meg van a tényleges értéke; legjobb bizonyítéka ennek, hogy az adóhivatalban teljes értékben elfogadják a bankót.

Szervezkedés.

Felhívás a vidéki szervezetekhez és lapunk olvasó közönségéhez.

Feikérjük a földműves népszövetség összes vidéki szakszervezeteit, illetve a népszövetség helyi szervezeteinek vezetőit, hogy a helyben levő szervezkedés minden részletéről lehetőleg minden héten kimerítő tájékoztatást küldjenek be a „Hajdúföld“ szerkesztőségéhez.

Védjük meg a magyar földet.

A földműves népszövetség megbízásából a fenti cím alatt írt röpirat már megjelent. A röpiratot a népszövetség 30.000 példányban nyomatta ki s a röpirat, megfelelő számban, vidéki szervezetek részére már el is küldettek. Forgassa mindenkinek a kis füzetet jó indulattal és megértéssel, aki pedig a földművelő nép között terjesztetni akarja ezt a füzetet, az kérjen belőle példányszámokat a „Hajdúföld“ kiadóhivatalától.

A földmives népszövetség szervező bizottsága által megindított szervezkedési mozgalom napról-napra hatalmasabb hullámokat ver fel. Földmives népünk komolyan megfontolván saját maga és megtépázott hazánk helyzetét kész örömmel csatlakozik zászlóink alá. A beérkezett jelentések a legbiztatóbb kilátást nyújtanak arra, hogy vármegyénkben egy hatalmas táborba fog tömörülni a földmives nép, hogy a maga igazait és jogait a maga súlyával megvédelmezhesse.

Hajduszovát községben egyhangú lelkesedéssel alakult meg a földmives népszövetség helyi szervezete. E közgyűlésen jelenlevők nemcsak hazánk területi épisége mellett foglaltak állást, hanem kimondták, hogy a földbirtok megszervezése a helyi munkaadó és munkás nép közmegegyezése lévén, demokratikus megvalósítását a földmives népszövetségtől várja. A népgyűlés a következő tisztikart választotta meg: Elnök: Gaál Zsigmond. Társelnök: Nagy Lajos. Alelnökök: Márkus Sándor, Juhász Kálmán. Pénztáros: Szabó Károly. Jegyző: Kalmár Demeter. Ellenőrök: Bak Károly és Márkus Vince. Választmány: Kapus Mihály, K. Nagy Géza, Szöllösi Sámuel, Csató Sándor, Kiss Antal, Somogyi Lajos, Csorba Mihály, Bojtár István, Győri János, S. Balogh Sándor, Sain Antal, Bernát Sándor, Király Károly, Váradi Kálmán, Tóth László, Kádár Lajos, Bernát Vince, Szőke Sándor, Bíró János, Dombi Vince, Török Sándor, Bányai Lajos, Pércsi Gyula, Horváth Imre, Tóth Lajos, Bíró Miklós, Cs. Tóth János, B. Nagy Bálint, Sain Antal, Lénárt Lajos és Bernát Gyula.

Tiszacsegén serényen folynak az előmunkálatok, úgy, hogy a legközelebbi napokban megalakulhat a földmives népszövetség. A rossz vonatközlekedés akadályozza a kiutazást.

Hajduszoboszlón már régen megalakult a földmives népszövetség. A szervezkedés tovább tart. Folyó hó 19-én a népgyűlés a katonai beszállásolás miatt elmaradt.

Kabán a szervezkedés a független szociálistákkal karöltve folyik és a földmives népszövetségbe tömegeesen lépnek be.

Püspökladányban folyó hó 18-án, a községháza előtti téren, több mint 2000 ember jelenlétében tartott népgyűlésen alakult meg a Földmives Népszövetség. Előző este a különböző körökben tartott gyűléseken ismertették a központi kiküldöttek a Népszövetség célját és feladatait s ez alkalommal is meg kell említenünk, hogy Králik József úrnak köszönhető az a teljes egy-

értelműséggel kifejezésre jutott népakarat, amely például szolgálhatna minden földművelő magyar falu és község lakosságának.

Hogy milyen egyhangú lelkesedéssel és megértéssel csatlakoztak a földmivesek a Népszövetséghez, annak legszebb példája éppen az, hogy még azok a földmunkások is be akartak lépni, akik vidékekre járnak különböző földmunkákra, de akiket csak akkor vesznek fel munkára — mint ők mondották —, ha szervezett munkások. Minthogy pedig a Hajdúvármegyei Földmives Népszövetségnek nem az a célja, hogy minél több embert gyűjtsön a táborába, hanem csak az, hogy a földművelőket és földműveléssel foglalkozó munkásokat tömörítse egy szervezetbe érdekeik megóvására és céljaik elérésére, — a földmunkásokat felvilágosítottuk, hogy ők a szociáldemokrata pártba való belépéssel tudják csak érdekeiket megvédeni, tehát oda iratkozzanak be.

Legsúlyosabb kérdés volt az elnök megválasztása s e célból a demokratikus elvnek megfelelően abban állapodtak meg, hogy titkos szavazással fogják megválasztani. Két jelölt volt: egy kigazda és egy munkás. E két jelöltre az egész község mintegy 3500 szavazatot adott le s a szavazás eredményeképpen Kárai Sámuel választották meg elnöknek.

Ilyen igazi népszavazás még talán nem is volt az országban! Büszke lehet rá Püspökladány közönsége! A választmányi tagok kijelölésénél pedig olyan arány volt, hogy minden két kigazdával szemben három munkás áll.

Egyébként a népgyűlésen megválasztott tisztikar a következő:

Elnök: Kárai Sámuel. *Alelnök:* Tőke Lajos. *Ügyvezető alelnök:* Králik József. *Jegyző:* Nagy Sándor. *Főpénztáros:* Kovács Mihály. *Választmányi tagok:* *I. tized:* Farkas Lajos 201., Tarsa Tamás 294., ifj. Ulveczki István 159., Marsi József 199., Klinczner Tamás 93. házs. *II. tized:* Szabó András, Bácsi Imre 411., Kun Mihály 506., Pandur Lajos 304., Rác Gábor, K. Nagy Sándor 340., Lakatos József, Sas Ferenc 358. házs. *III. tized:* Keserű Béni 707., Juhász Lajos 514., Fekete Albert 585., Kovács Imre 596., Kárai Lajos 589., Gali Sándor 685. házs. *IV—V. tized:* Egri Sándor 987., Tőke István 859., ifj. Baranyi Lajos 1333., Erdei Lajos 852., Hegedüs István 824., Tóth Sándor 1109., Keserű István 1048., Dúró István 926., Papp Antal 1232., Pál István 1250., ifj. Kéry Balázs 1176., Szilágyi Sándor 1470., Daróczi Lajos 1364. házszám.

Ullmann Salamon

nagykereskedése

Debreczen, Piac-utca 69. szám alatt.

Vármegyházzal szemben. +++ Telefonszám: 382.

Ajánlja dúsán felszerelt raktárát fűszer-, gyarmat-, festék-, anyag-, cukorka-, ásványvíz- és mezőgazdasági árúban.

Szolfd

VII. tized: Angyal György 1306., Keserű Lajos 1512., Fórián Lajos 1435., Szegi Imre 1476., Egri Lajos ács 1469. házz. *Darányi-telep*: Keserű Béni 107., Horváth Lajos 179., Kurucz Menyhért, Váll Lajos 80., Zagyva Imre 308., Fórián Imre 311., Nagy Lajos 312., Székely Sándor 2. házzám.

Mi az újság?

Február 4-én délelőtt 10 órakor tartja alakuló közgyűlését a Hajdumegyei Földmives Népszövetség Debreczenben, a vármegye ház nagytermében. A közgyűlésre az összes törzs-, rendes és pártoló tagok meghívotnak. Az elnökség.

Tüntettek a „vármegye“ ellen. E hó 22-én körülbelől 1500 főnyi nép vonult fel a debreczeni Munkásotthonból a vármegye házára és példás rendben tüntetett a „vármegye“ régi szelleme ellen, melynek azonban nyoma sincsen Hajdu vármegyében. A szervezett tüntetésben a vezető szerepet és a szót a debreczeni szociáldemokrata párt vitte, a tüntetők is jófelerészen a debreczeni elvtársakból kerültek ki. Követelték határozati javaslatban *Rásó István* kormánybiztos-főispán azonnali távozását, a virilizmus megszüntetését és a virilis helyeknek a január 26-án tartandó népgyűléseken választások útján (mért nem titkos választás útján?) való betöltését. A szónokok ócsárolták a földműves népszövetséget, ami természetes is, mert hiszen a debreczeni szociáldemokrata párt vezetőinek szála a szemében, hogy a gazdák és munkások közös táborba tömörüljenek és megértsék egymást az ő hatalmi eszközeik igénybevétele nélkül.

Balmazújváros népe is tüntetett. E hó 22-én délelőtt 10 órakor, tehát ugyanakkor, mikor a debreczeni szociáldemokratapárt által rendezett tüntetés folyt, a „vármegye“ ellen, éle azonban kétségkívül a hajdumegyei Földműves Népszövetség ellen irányult, *Balmazújváros népe is tüntetett*, még pedig a hajdumegyei Földműves Népszövetség mellett. Körülbelől 3000 főnyi néptömeg gyűlt össze az ujjvárosi Kossuth-téren és *Tar Sándor* indítványára kimondta, hogy rendületlenül kitart a hajdumegyei Földműves Népszövetség mellett. Ez volt a balmazújvárosi nép válasza a debreczeni szociáldemokratapárt meg-

hívására. Nem is jelent meg a debreczeni tüntetésen egyetlen ujjvárosi munkás sem. Rettenően tanulságos dolog ám ez!

Hirdetmény. A hajduhadházi közbirtokosság 1919 március 2-án délelőtt 10 órakor a község háza nagytermében közgyűlést tart, melyre az érdekeltek ez úton meghívotnak. Tárgy: A közbirtokosság megszüntetése és a vagyonnak Hajduhadház város részére való átajándékozása iránt beadott indítvány felett határozat. Hajduhadház, 1919 január 20. Hadházy Miklós közbirtokossági elnök.

A debreczeni földmivestanács ülése. A debreczeni földmivestanács f. hó 19-én d. e. 11 órakor ülést tartott. Nagy számmal jelentek meg a városi és messze tanyai bizalmi emberek. *Vásáry József* elnök indítványára kimondják, hogy azt az 1000 tagu lovas polgárőrséget, mely a forradalom után a tanyákon a gazdák közül alakult, visszaállítani kéri a nemzeti tanácstól. Újabban sok támadást intéznek a csavargó katonák és katona ruhába öltözött civilek a tanyák ellen. *Jóna István* a hadi leszerelési tárgyak értékesítése körül kifejtett munkálatokat ismerteti. A leltár mielőbb elkészül az eladásra kerülő anyagról és ez ki lesz téve a debreczeni gazdasági egyesület helyiségében. Utalványt azonban a polgármesteri hivatal ad. A földmives tanács az elnök indítványára védelmébe veszi *Vadász Emil* tagtársát, aki a debreczeni földigényjogosultak összeírásánál kifejtett munkássága közben a munkástanács részéről indokolatlan és igazságtalan támadás ért. Minden földműves *Vadászt* lelkiismeretes tisztviselőnek, kitűnő gazdasági szakérőnek ismeri, azért e méltatlan támadások ellen kész megvédeni. A debreczeni munkás tanácsnak a „Hangya“ fogyasztási szövetkezet ellen intézett támadásban a földmives tanács magát is érintve látja, hiszen az egész debreczeni mozgalom az ő kebeléből indult ki. Tiltakozik a reakció vádja ellen és hangsúlyozza, hogy a „Hangya“ szövetkezet kizárólag gazdasági szempontból, menten minden felekezeti és pártpolitikai tekintetektől alakul meg. Célja kiküszöbölni a közvetítő uzsorakereskedelmet, olcsó élelmi és ruházati cikkekhez juttatni a fogyasztókat. Minthogy ez az üzleti vállalat első sorban a szegény embereken segít, a munkások saját érdekükben jól teszik, ha a pártpolitikát félre téven, támogatják e vállalatot és ők is belépnek a „Hangya“ szövetkezetbe.

Székelyek hazánk területi épségéért. A debreczeni Székely Társaság Magyarország területi épségéért népes népgyűlést tartott, melyen megjelent a Debreczenben és vidékén tartozkodó székely katonák néhány száz főre menő lelkes képviselete is. A gyűlés első szónoka *Rugonfalvi Kiss István* az oláh politika hazugságaira világított rá és lelkes szavakkal üdvözölte a bujdosó székely katonákat. *Darkó Jenő* egyetemi tanár azt fej-

Gyomorgörccs, étvágytalanság, rosz emésztés

s általában gyomor-bántalmaknál legkifejtőbb háziszser a híres

Készítőhelye és főraktára:

„**HOLLANDI GYOMORCSEPPEK**“ Egy üveg ára: **3 korona.**

Mihalovits Jenő „Kigyó“ cz. gyógyszertára Debreczen (A városházzal szemben).

tette ki, hogy mit jelent Erdély gazdasági, művelődési és katonai szempontból Magyarországra; hogy az Alföld nem lesz életképes, ha Erdélyt idegen állam veszi birtokába. Turóczy István kitartásra buzdította a székely katonákat, mert eljön az idő, mikor a székely földet visszafoglaljuk. Megható mozzanata volt a gyűlésnek, mikor a székely ezredek kiküldöttei emeltek szót, különösen midőn dr. Biró Pál a 21. székely gyalogezred nevében tudatta, hogy harcban állanak az oláhokkal és a kormány parancsára sem vonulnak vissza. Segítségét a túlerővel szemben. A gyűlés határozatában tiltakozott a román megszállás ellen és elhatározta, hogy a 21. gyalogezredet minden rendelkezésére álló eszközzel segíti. Felhívjuk a székely testvérek határozatára olvasóink figyelmét, mert mondanunk sem kell, hogy az oláhok ellen Hajdu vármegyét nem itt, hanem a Király hágónál kell megvédelmezni. A székely katonák az önként jelentkező magyar testvéreket szívesen látják körükben.

A leszerelési anyagok kiosztása. A debreczeni katonai anyagraktárban heverő katonai áruk leltározása mostan folyik. Eladásra kerül ott sok lőszerszám, szekérszám. A földművesek csak a készárúkat kapják meg, a nyersanyagot az iparosok. A pontos leltárt a községi előljárási bizottságokhoz küldik el, ahol mindenki megtekintheti és a további utasításokat a vételre megkapja. Az elosztás arányosan történik és az anyagokból elsősorban a kisemberek fognak részesülni, míg a nagybirtokoknak utoljára jut.

Sziriusz jósol. Az időjós Sziriusz a következőket jósolja: Január 17-én megkezdődik a tél. Tartós, zord, hideg időt várhatunk, több helyen havazások lesznek. Bizony kellene már egy kis tél, mert a fagy megfékezne a vetésekben garázdálkodó férgeket és felszívna a földet, de másfelől káros lenne a még földben heverő kaptásokra, ámde itt nem a természet, az ember a hibás, aki még eddig fel nem ásta a répát és a krumplit.

Fiatal hadkötelesek elbocsátása. Azokat az 1896., 1897., 1898-ban született egyéneket, akik csak most jelentkeznek katonai szolgálatra, a nagy létszám miatt, nyomban szabadságolják. Semminemű illetményre nincs igényük, de ha igazolják, hogy betegség, vagy más fontos ok miatt voltak távol, a leszerelési illetményt megkapják.

Rézgálic szükségletünk biztosítása. Búza Barna földművelésügyi miniszter megállapodást kötött egy osztrák céggel 100 vagon rézgálic biztosítása végett. Ezzel a mennyiséggel és a már korábban megszerzett 200 vagon rézgálicel sikerült biztosítani a gazdaközönség szükségletét.

Szesz és pálinka árak maximálása. A pénzügyminiszter új rendelete értelmében a tiszta 94 százalékos szesz ára a kimérők részére literenként 24 kor. 50 fillér, fogyasztók részére 30 korona a legmagasabb ár. A rum maximális ára a kimérők részére 13 kor. 20 fillér, fogyasztók részére 16 kor. 50 fillér. A legalább 20 százalékos gabonapálinka legmagasabb ára 6 kor. 20 fillér, a fogyasztók részére 7 korona. A 20 százalékos gyümölesepálinka ára a kimérők részére 9 kor. 50 fillér és 11 korona, a fogyasztók részére 13 kor. 30 fillér. A 40 százalékos gyümölesepálinka a kimérőknek 21 kor. és 24 kor. 20 fillér, fogyasztóknak 30 korona 30 fillér. Likőr literenként 10 kor. 80 fillér és fogyasztóknak 13 kor. 50 fillér. A harminc százalékos likőr kimérőknek 19 kor. 50 fillér, fogyasztóknak 24 korona. A maximális árakat tartalmazó jegyzékeket az eladási helyiségekben ki kell függeszteni.

Megmentett gabonakészletek. Az ország felső vidékeiről a közelmúltban sikerült — még a megszállás előtt — mintegy 100,000 métermázsas különféle gabonát még idejekorán biztonságba helyezni a kormánynak. Az áruk nagyobb részét budapesti malmokba és közraktárakba szállították, kisebb részét pedig Német-Ausztriába irányították, ahonnan *különböző ipari árucikkeket* kapunk cserébe. Ez is nagyon fontos az elviselhetetlen drágaság idején.

Órlási gabona-árak. Német-Ausztria, mely legutóbb egyik olasz állomáson negyvenezer métermázsas amerikai búzát vásárolt mázsánként 300 koronáért, újabb 260,000 métermázsas amerikai búza vásárlása dolgában tárgyal. Ha ez a nagyszabású üzlet létrejön, a német osztrákoknak 300 koronás áralapon 78 millió koronát kell fizetniük amerikai búzáért, amelyhez még hozzá kell számítani a szállítási költségeket is. Mi ez a mi 75 koronás búza árunkért. Vigyázzunk és dolgozzunk, hogy nemtörődömségünknel fogva ilyen drága kenyeret ne együnk.

Vetőmagot adnak a gazdáknak. Az ellenség által megszállott területekről sikerült jelentékeny mennyiségű árpát biztos helyre szállítani. A szállítás körül felmerült költségek annyira megdrágították az árpát, hogy a 63 koronában megállapított maximális árnál jóval többbe kerül, legalább 110-120 koronába kerül. Most az a terv merült fel, hogy az állam vállalja el e rendkívül nagy szállítási és egyéb költségeket. Ez esetben 80-90 koronáért lehetne a gazdák részére vetőmag céljaira eladni az árpát. A legközelebbi minisztertanács dönt e fontos javaslat felett.

Takarmányrépa, búkkmakk és tölgyemakk forgalmának felszabadítása. A kormány rendeletet adott ki, mely megszünteti a szállítási igazolványkényszert a takarmányrépa, búkkmakk és tölgyemakk szállításánál.

Alföldi Takarékpénztár R. T. Debreczen, Piacz-u. 16. (Saját ház)

Pesti Magyar Kereskedelmi Bank affiliált intézete.

Riaptőke 2,400,000 K Tartaléktőke 1,770,000 K Betétállomány 40,000,000 K

ÜZLETÁGAI: Takarékbetétek, csekkszámlák. Váltóleszámitolás, törlesztéses és jelzálogkölcsönök. Értékpapírok vétele és eladása, tőzsdei megbízások, hitelevelék bel- és külföldre. Előleg értékpapírokra és árúkra. Saját áruaktár. Idegen pénznemek vétele és eladása. Átutalások hadifoglyok részére. Safe-deposit (magánpénztár). **AFFILIÁLT INTÉZETEI:** Kabai Takarékpénztár Rt. Nádudvar. Takarékpénztár Rt., Hajdunánási Gazdasági Bank Részv.-társaság, Nagykárolyi Kereskedelmi és Iparbank R.-társaság.

Elbocsátják a hadiüzemekből a nőket. A hadügy-miniszter elrendelte, hogy a hadigyárakban alkalmazott, de már feleslegessé vált női munkások további 30 százalékát február 22-én, a hátralékos 30 százalékát pedig március 15-én elbocsátják az említett vállalatok. A női munkások első 40 százalékát már a múlt év december 7-ig el lehetett bocsátani.

Emelkedett a hadikölcsön árfolyama. A hadikölcsön árfolyama újból emelkedett a tőzsdén. Az 5 és fél százalékosok ára 72 korona 50 fillérről 73 koronára, a 6 százalékosok pedig 74 korona 25 fillérről 74 korona 50 fillérré. Tehát nincs semmi ok arra, hogy földműves társaink szabaduljanak hadikölcsön kötvényeiktől és 20—30 koronáért eladogassák lelketlen kúfárokna.

Kézigránáttal játszottak. Hajdubagóson, a vasút mellett kézigranátot találtak a surbankó fiúk és játszani kezdtek vele. A veszedelmes játékszer azonban felrobbant és Szabó Lajos 14 éves fiút széttepte, Balinó Jánost pedig súlyosan megsebesítette. Börzalmas tanulság ez is arra, hogy avatatlan kézbe nem való a fegyver és hadiszer. A kézigranátot bizonyosan valami utazó baka dobhatta ki a vonat ablakán.

Halálozás. Fájó érzéssel kell megemlékeznünk ifjú szövetségünket ért súlyos csapásról: Márton János hajdusoboszlói és Gellért János mikepéresi tagtársunk tragikus elhunytáról. Szövetségünk érdekében e hó 18-án küldöttségben Budapestre utaztak, itt érte őket a szomorú vég: megszálló helyükön, gázmérgezés következtében meghaltak. Mindkét tagtársunk szívvel-lélekkel munkálta a hajdumegyei népszövetség ügyét és elhunytuk annál nagyobb veszteséget jelent a földműves társadalomra, mert már a népszövetség megteremtése, céljainak és eszméinek hirdetése előtt tiszteletreméltó tevékenységet fejtettek ki a földműves munkás és munkaadó érdekeinek összeegyeztetése körül. Joggal számíthatjuk őket szövetségünk úttörő munkásai közé. Emléküket bajtársi érzülettel megőrizzük.

Drágább lett a petroleum. Az új kormány a petroleum árát felemelte. A rendelet szerint a kiskereskedelem ezentúl kilogrammonként 90 filléért, literenként pedig 76 filléért adhatja a petroleumot.

A demarkációs vonalon túlra irányított élelmiszereket rekvirálják. A közlelmezési miniszter elrendelte, hogy a Magyarország határain és a demarkációs vonalon túl fekvő helyekre földadott mezőgazdasági terményeket, valamint a közlelmezésre alkalmas ipari termékeket közszükségleti célokra elrekvirálják. Az így elrekvirált élelmicikkeket vagy Budapestre, vagy a legközelebb fekvő vasúti állomásra kell szállítani.

A kisajátítási ár megállapítása. A földosztással kapcsolatos pénzügyi műveletek lebonyolításának nagyon lényeges alkotórésze lesz a kisajátítási ár megállapítása. Mint értesülünk, vegyes bíróság fog dönteni a vételár

tekintetében. Ugyanis az 1917 december 31-ike után és az 1918. év november elseje előtt létrejött vételknél, melyek még nincsenek telekkönyvezve, vagy ahol a vételár nincs teljesen kifizetve, a *vevő a rendeletnek életbelépésétől számított 60 nap alatt vegyes bíróság előtt kérheti a vételár mérséklését akkor, ha a vételár az ingatlan mostani értékénél jelentősen magasabb, ha annak teljes megfizetése a vevőt anyagi romlásnak tenné ki.*

Hogy áli a vetés? A termés állapotára nézve Magyarország még meg nem szállott területéről körülbelül 1200 község jelentéséből a következők állapíthatók meg: Az őszi munkálatok 30—40%-ban el vannak végezve és pedig azért csak annyira, mert a kedvezőtlen időjárás megakadályozta a munka elvégzését. Az esőzések és a fagy nélküli hó szomorú következménye az is, hogy az őszi termés mintegy 30%-t pótolni kell, mert a vetés nagy része tönkrement. Nehány községtől eltekintve, a tavaszi munkához mindenütt készülnek, csak vetőmagot kapjanak, amire különben a földművelésügyi miniszternek intézkedése már meg is történt. Betakarítatlan termés aránylag sokkal kevesebb van, mint hittük, mert körülbelül 12.000 hold cukorrépáról és 800 hold burgonyáról ad hirt a jelentés. A betakarítás legnagyobb akadálya az őszi esőzés, azután jön csak a magas munkabér követelés.

Kormányrendelet a csapatok elhelyezéséről. A hadügyi kormány rendeletet adott ki, hogy a csapatok elhelyezése csakis a polgári hatóságokkal való megbeszélés után eszközölhető. Eddig a katonaság sokszor úgy járt el, mintha ellenséges területen volna.

Földmérési altisztképző tanfolyamok. A földbirtokreform végrehajtásával kapcsolatban a kormány földmérési altisztképző tanfolyamot létesített Debrecenben a 22. számú felmérési felügyelőségnél. A tanfolyam február 3-án kezdődik. Jelentkezni lehet Majzik Miklós felmérési felügyelőnél. Felvétetnek oly egyének, akik legalább 4 középiskolát végeztek, alsófokú szakipariskolát, vagy mezőgazdasági (földműves) iskolát végeztek, a katonaságnál az altisztképző tanfolyamot sikerrel hallgatták és legalább szakaszvezetői rangot viseltek.

Az orosz bolsevik államrend legújabb szörnyűsülettje. Hágából jelentik, hogy az északi fronton lévő antant-csapatok parancsnokának szikratávíráta szerint a szovjet-kormány rendeletet adott ki, amely a nőket és gyermekeket nemzeti talajdonnak jelenti ki. A szabad szerelem intézményének keresztülvitelére több városban bizottságokat szerveztek. Azokat az úrinőket, akik elítélőleg nyilatkoztak erről a rettenetes újításról, megkorbácsolták. Megjegyzendő, hogy a samarai és saratovi szovjetek ezt az intézményt még a múlt évben életbeléptették.

Felelős szerkesztő: Dr. ECSEDY ISTVÁN.

Kiadja a Hajdumegyei Földműves Népszövetség.

Alapított 1890 „**Dankó**” temetkezési vállalat. Alapított 1890

Debrecen város legrégebb és legdúsabban felszerelt temetkezési vállalata.

* Saját villanyerőre berendezett fakoporsógyár. *

Debrecen, Kossuth-utoza 6. szám.

Telefonszám: Nappal 3-22, éjjel 66.

Debrecen város és a Tiszántúli ref. egyházker. könyvnyomda-vállalata.